

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 732/2020
28.05.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, др Илије Зиндовића и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јасика, адвокат у ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2046/19 од 04.07.2019. године, на седници већа одржаној 28. маја 2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2046/19 од 04.07.2019. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2046/19 од 04.07.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 111/17 од 04.03.2019. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 111/17 од 04.03.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим тужилац тражи да се обавезу тужени да му на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од фебруара 2014. до августа 2015. године, солидарно исплате појединачне месечне износе са законском затезном каматом како је наведено у том ставу. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим тужилац тражи да се обавезу тужени да му на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од септембра 2015. године до јануара 2017. године исплате појединачне месечне износе са законском затезном каматом како је наведено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2046/19 од 04.07.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена је првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужени АД „Железнице Србије“ Београд је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/2014 и 87/2018 и 18/2020 - у даљем тексту: ЗПП), за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, будући да је побијана пресуда о тужбеном захтеву за накнаду штете по основу накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор заснована на примени материјалног права која одступа од става израженог у правноснажним одлукама и одлукама Врховног касационог суда у идентичним чињеничним и правним ситуацијама. Стога је одлучено као у првом ставу изреке, на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд налази да је ревизија основана.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилац је био у радном односу код туженог АД „Железнице Србије“ Београд до 31.08.2015. године када је Анексом уговора о раду засновао радни однос код туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд. Одредбама уговора тужилац поред права на зараду има и право на накнаду трошкова и других примања у складу са законом и колективним уговором. У периоду на који се односи потраживање за накнаду штете због изостале исплате накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор, на снази код послодаваца био је Колективни уговор од 30.11.2002. године („Службени гласник РС“ бр. 84/02... и 46/11) и Анекс колективног уговора од 26.7.2006. године („Службени гласник РС“ број 4/06) и Колективни уговор од 24.3.2015. године („Службени гласник Железнице Србије“ бр. 4/15), по чијим одредбама запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбама Колективног уговора з „Железнице Србије“, који се примењивао и код АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, предвиђено је да је у вредност једног радног часа укључена вредност накнаде за исхрану у току рад а и 1/12 регреса сведена на један радни час. Основна зарада утврђује се као вредност радног часа, коефицијента посла и просечног месечног фонда часова рада. Није предвиђено да се накнада за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор посебно исказују у номиналном износу. На основу изведеног вештачења у току поступка је утврђено да је тужиоцу поред основне зараде вршен обрачун и свих увећања зараде и накнаде зараде у складу са Колективним уговором, а утврђено је и да у обрачунским листама нема доказа да су тужени обрачунавали и исплаћивали тужиоцу за спорни период трошкове по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Тужени нису донели одлуку о висини трошкова за исхрану у току рада, нити трошкова регреса за годишњи одмор. У поступку вештачења је утврђена и висина потраживања тужиоца по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у нето износима, према параметрима из раније важећег Колективног уговора за Јавно железничко транспортно предузеће Београд, са изменама објављеним у „Службеном гласнику РС“ бр. 7/2000, којим су биле уговорене и накнада ових трошкова и њихова висина. Висина трошкова није опредељена ни уговором о раду. На основу тако утврђеног чињеничног стања

другостепени суд закључује да сама чињеница да висина спорних трошкова није номинално изражена не значи да је послодавац ово право ускратио запосленом, јер је исто слободном вољом учесника колективног преговарања баш тако уговорено – као саставни део основне зараде запослених, а да утврђивање висине ових накнада трошкова применом Колективног уговора којим је последњи пут била уговорена и висина предметних накнада трошкова, који није на правној снази током спорног периода, није прихватљива јер представља повреду начела временског важења закона.

Нижестепеним одлукама је одбијен тужбени захтев за исплату накнаде регреса за годишњи одмор, као и накнаде на име трошкова исхране у току рада, на основу закључка судова да су накнаде ових трошкова тужиоцу исплаћене правилно, кроз цену рада, а према општим актима тужених. Овакав закључак ревизијски суд не прихвата за правилан.

Врховни касациони суд налази да је нижестепеним одлукама погрешно примењено материјално право, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду прописано је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, а Законом о изменама и допунама Закона о раду (“Службени гласник РС” бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, прописано је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 1, 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Почев од 01.01.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима утврде висину ових накнада. У конкретном случају тужени такав акт није донео. При том, висина накнаде трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова исхране у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. Због тога, не може се прихватити ни навод тужених, као ни закључак другостепеног суда, да су тужиоцу ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да тужени нису могли да се изјасне о њиховој висини, нити су износ накнаде за регрес и топли оброк исказали у платној листи, како је то прописано чланом 105. став 1. и чланом 121. став 1. Закона о раду. На основу изнетог, произлази закључак да су тужени, у погледу исплате наведених накнада, цитиране законске одредбе примењивали на штету тужиоца.

Због погрешне примене наведених одредаба материјалног права од стране нижестепених судова чињенично стање је остало непотпуно утврђено, јер није утврђена висина припадајућих накнада тужиоцу по основу трошкова за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор у спорном периоду. Првостепени суд, у делу којим је утврђена висина предметних потраживања применом параметара о висини ових накнада из раније важећег Колективног уговора, како је то напред наведено, налаз вештака није прихватио са разлога правног става да су тужени поступали у складу са законским одредбама и уговореним начином исплате накнада трошкова кроз цену рада.

Врховни касациони суд је применом члана 416. став 3. ЗПП, одлучио као у изреци, укинуо нижестепене пресуде, и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење, јер због изосталог утврђења о чињеница о припадајућим месечним износима тужиоцу по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење

исхране у току рада, није било услова за преиначење пресуде. У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање, имајући у виду наведене примедбе, и потом донети правилну и закониту одлуку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић